

792

Szerző:

Zay László

Cím:

Színház — MUNKÁSOKNAK

Újpesti Népszínház

"1961"

Magyar Nemzet, 1961. ápr. 9.

Helyszám

Újpest lakosainak száma mintegy 80 ezer, területe pedig megközelítőleg akkora, mint a belső Budapestnek a Duna, a Rákóczi út és a Dózsa György út által határolt része.

A régi Újpesten kőszínház állt 1944-ig, az épület a harcok idején romossá vált, le kellett bontani. A régi kőszínház Újpesti Népszínház, később Blaha Lujza Színház néven működött, váltakozó társulatok másodrendű színvonalon, főként operetteket játszottak a falai között. Rövidebb-hosszabb ideig később nevéssé lett színészek is felléptek itt, az első évben például Abonyi Tivadar, később Pethes Sándor.

A Horthy-kor éveiben egy haladó színházi irányzat is kialakult Újpesten, de ennek az emléke már nem színházhoz, hanem az Újpesti Munkásotthonhoz kapcsolódik. Beregi Oszkár, Baló Elemér, Ascher Oszkár, Major Tamás, Halász Kálmán, Gobbi Hilda, Pánczél Pál jártak ki rendszeresen Újpestre és a munkások között verseket szavaltak, jeleneteket adtak elő —

az igazi kultúra

lámpásait gyújtották meg. A nézőtérben cenzorként ott ültek az ellenőrző rendőrtisztek. »Nem kis gond volt becsapni őket« — emlékezik vissza Lenkei László tanácselnök-helyettes, annak idején tevékeny részvevője a Munkásotthon kulturális életének.

Ehhez a bátor, haladó hagyományhoz kapcsolódik a mai Újpest színházi kultúrája. Állandó színháza nincs ugyan Újpesten, de az idei évadtól kezdve rendszeresen tartanak vendégjátékokat a budapesti színházak. Az Újpesti Munkásotthon és a Duna Cipőgyár művelődési háza látja vendégül a Nemzeti, a Madách, a Vígyszínház, a Jókai és a József Attila Színház együttesét, ebben az évadban mindkét helyen hét-hét alkalommal. Jövőre minden bizonnyal felemelik az előadások számát: a Duna Cipőgyár tizenketőt tervez, a Munkásotthon tizenhatot. Harmadikként csatlakozik hozzájuk a Magyar Pamutipar, amelynek az idén készült el az új művelődési háza. Itt egyelőre esetenként a Dérnyé és a József Attila Színház vendégszerepel.

Az operett Újpesten már csak az öntevékeny együttesek műsorát terheli, azokét is egyre kevésbé. Az Egyesült Izzó régi, nagy múltú gárdája például az idén már irodalmi esteket rendez, a Pamutipar színjátszói pedig zenés vígjátékokat tanulnak be. A vendégjátékok színházat hoztak Újpestre, igazi művészetet. Megérdemelt sikerrel, telt házzal ment mindkét helyen a

Tartuffe és a Ványa bácsi, tettett a Nem vagyunk angyalok, legnagyobb sikere azonban a Felőnek a gyerekek és főleg a Kötéltánc előadásának volt.

Az előadást kísérő tapsnál is jelentősebb, hogy utána napokig vitatják egymás között a munkások, mit láttak, hogyan látják ők a darabok konfliktusát? S még ennél is fontosabb, hogy az előadások nyomában

ugrásszerűen emelkedik

a közönségszervezőknél a budapesti színházi előadásokra váltott jegyek száma.

A színházlátogatók legnagyobb része munkás. Évről évre többen váltanak bérletet az Operaház előadásaira. A színházakba egyrészt a szokásos közönségszervezéssel, részben teltház-akciók keretén belül adnak el jegyeket. Ma már havonta több ezer jegyet adnak el egy-egy nagyüzemben. Ezen felül a tavalyi évadban tizenkét teltházat vettek meg újpesti üzemek. Az idén előreláthatólag ez a szám is emelkedik.

A közönségszervezés tapasztalata az bizonyítja, hogy a vendégjátékok célt érnek: kedvet ébresztenek a színház-bajlásra. A budapesti színházak ugyanis a színházi kultúra előfutáiraiként, nemes értelemben vett propagandistaként vendégszereplenek itt. Nem az volt a cél ezekkel a peremkerületi előadásokkal, hogy a színházba járó közönséget elcsalják a pesti színházakból, hanem az, hogy új közönséget neveljenek, újabb ezreket tegyenek fogékonnyá a színház művészetének befogadására. Egy részük kedvet kap ahhoz, hogy ezentúl bejárjon Pestre, egy másik részük az újpesti vendégelőadások rendszeres látogatója lesz.

A pesti színházbajlás növekszik és...

új feladatokat

vet fel.

Sokakat az tart vissza, hogy csak hosszú utazással jut el a színházba, vagy onnét haza. Igaz, a legtöbb előadás után az esti autóbuszokat még el lehet érni, a kései villamosokat pedig feltétlenül. A teltház-előadások esetében az utazás is könnyebb: ilyenkor különautóbuszok szállítják haza az újpestieket. Ezekre az előadásokra a bejáró munkások közül is számosan jelentkeznek, mert az egyik autóbusz a vasútállomásra viszi őket s onnan egy késői vonattal hazautazhatnak.

A hosszú utazás azonban az éjszakai pihenést rövidíti meg. A munkások nagy része kora hajnalban kel, 6 vagy 7 órakor áll munkába. Előfordult már, hogy egy-egy teltház-előadást az ő kedvükért korábban kezdték. S meg kellene gondolni, hogy nem növekedne-e a

peremkerületekben lakó munkások színházlátogatása, ha a fővárosi színházak hetenként vagy kéthetenként egy-egy előadást a mostani hét óra helyett már hatkor, vagy fél hatkor kezdenének? A reggeli műszakban kora délutánig dolgozó munkások kényelmesen odaérnének és este a szokottnál alig később pihenhetnének le.

A színházi előadások komoly gondja, hogy a művelődési házak színpada nem korszerű. Legkülönösebb ez a Magyar Pamutipar művelődési házában, amely pedig tavaly készült el. A színház nagysága megfelelő lenne, a világosítás is modern fényhatásokra képes. De nincs zsinórpadlás, ahová a díszleteket felhúzhatnák és gyorsan válthatnák a színházképeket. És alkalmatlan a díszletező kapu is, mindössze két méter (!) magas. A díszleteket nem is erre hordják, hanem a nézőtérre át, mert az ottani ajtók magasabbak.

Van tennivaló a szervezés terén is. A három művelődési ház a maga útján jár. Nincs közös plakátjuk, nincs előzetes műsoregyeztetés. Az sem lenne rossz, ha a három, színházi előadásokat is tartó művelődési ház

közös jegyirodát

tartana fenn Újpest legforgalmasabb részén, az Áruház és a Tanácsháza között. Ez a jegyiroda a belső budapesti színházi előadásokra is árusíthatna jegyeket.

A legfőbb kérdés a műsorpolitika. A színházak az idén azokkal a darabokkal vendégszereplenek, amelyek repertoárjukból az adott színházi viszonyokra alkalmazhatók. De kérdéses: például a Gát a Csendes-óceánon alkalmas-e arra, hogy a peremkerületek munkásaival megszerettesse a színházat? Ezért már most gondos és összehangolt munkával meg kellene határozni a jövő évi perem-előadások műsorrendjét és az igényeknek megfelelően elsősorban mai tárgyú darabokat kellene Újpesten és a többi peremkerületben előadni.

Zay László

116. Újságcikk-gyűjtő